

DPMB cestujícím se zrakovým a sluchovým znevýhodněním usnadní přepravu MHD. Díky projektu s Masarykovou univerzitou dojde k odstranění bariér, které jim komplikují cestování

23.4.2025 - Hana Tomašíková | Dopravní podnik města Brna

Dopravní podnik města Brna (DPMB) a Masarykova univerzita (MU) jako první v ČR zmapovali situace v městské hromadné dopravě, které jsou pro osoby se smyslovým postižením problematické. Díky společnému projektu vznikla databáze 178 podnětů. DPMB se v letošním roce zaměří na odstranění některých bariérových situací a v dalších letech bude pokračovat.

„Všechny dopravní projekty a investice vždy realizujeme s ohledem na hendikepované cestující. Každá zdravotní překážka s sebou při cestování nese své specifické potřeby. Proto nás nadchlo spojení s týmem Masarykovy univerzity, který zmapoval problematické situace pro nevidomé a neslyšící cestující. Výsledkem je databáze 178 podnětů. Společně jsme vybrali dvanáct bariérových situací, které jsme schopni v letošním roce odstranit. Dalším se pak budeme věnovat v příštích letech. Zkušenosti chceme sdílet prostřednictvím Sdružení dopravních podniků s ostatními dopravci. To, co během uplynulého roku vzniklo, je unikátní a budeme rádi, když výsledek usnadní neslyšícím a nevidomým cestování nejen v Brně, ale i v jiných městech,“ sdělil **Miloš Havránek, generální ředitel Dopravního podniku města Brna a 1. místopředseda Sdružení dopravních podniků ČR.**

„Databázi jsme vytvořili na základě rozhovorů s téměř čtyřicítkou osob se zrakovým a sluchovým znevýhodněním. Dalším zdrojem informací pak byly rozhovory se zástupci Dopravního podniku města Brna, a to jak s vedením a managementem podniku, tak s dvacítkou řidičů. Ze 178 podnětů jsme téměř 50 vyřadili pro jejich nerealizovatelnost. U zbylých jsme spolu s respondenty hledali možné varianty řešení,“ vysvětlil **Robert Osman, sociální geograf Masarykovy univerzity v Brně a vedoucí projektu.**

Bariérové situace pro cestující se zrakovým znevýhodněním

Jedním z největších obtíží pro cestující se zrakovým znevýhodněním je nepřístupnost informací. Ty jsou často dostupné ve vizuální podobě, ale nikoli v akustické. Příkladem můžou být zastávky, kde se vystupuje z tramvaje přímo do vozovky, což je potenciálně ohrožující. Problematické je také například velké množství typů tramvají, kdy je každá z nich kompozičně jinak uspořádaná a nevidomí mohou mít problém s nástupem i s nalezením sedadla. Dalším tématem jsou lavičky, které nemají nožičky. Bílou holí je před sebou neodhalí a mohou se o ně zranit.

Neslyšící postrádají vizuální informace o nebezpečích, jako jsou zvuky přijíždějících a odjíždějících vozů na zastávkách a ve větších dopravních uzlech. Pomohly by jim světelné pásy na zastávkách, jako je tomu na zastávce Západní brána. Mnozí z neslyšících mohou mít problémy se čtením psaného textu, proto by ocenili důležité informace v českém znakovém jazyce.

Z databáze podnětů vybral tým DPMB a MU 12 bariérových situací, které v letošním roce odstraní.

Změny, které bude DPMB realizovat v roce 2025

Výstup do vozovky – Na 15 zastávkách (30 nástupišť), kde cestující vystupují přímo do vozovky, přidá DPMB do hlášení ve vozech informaci, že cestující vstupují do vozovky, což pomůže zrakově znevýhodněným osobám zvýšit jejich bezpečnost. Jde například o zastávky Hybešova, Skácelova, Filkukova nebo Kořískova.

3D modely tramvají – DPMB ve spolupráci s MU nechá vytvořit zmenšené 3D modely základních typů tramvají, aby si nevidomí mohli „osahat“, který typ má jaké dveře, kde má umístěná sedadla, zda jsou u prvních dveří za řidičem schody či nikoli. Nevidomým to pomůže v plánování nástupu.

Zajištění asistence na přepážkách DPMB – na prodejních přepážkách je nyní vizuální vyvolávací lístkový systém, který je pro nevidomé nepřístupný. DPMB proto pořídí speciální reproduktor, který poskytne instrukce k zajištění asistence při nákupu jízdného.

Přístupnost informací na webových stránkách DPMB – některé informace na webu DPMB nejsou přístupné pro uživatele se zrakovým znevýhodněním. DPMB proto provede potřebné úpravy webu, aby byly pohodlně dostupné všem.

Objednávání služby Seniorbus – pro osoby se sluchovým znevýhodněním neexistuje možnost objednání služby Seniorbus, jelikož je vázáno na telefonický hovor s operátorem. DPMB proto najde způsob, jak by mohli jízdy objednávat textově – aplikací, zprávou nebo emailem.

Osvěta řidičů – DPMB bude řidiče vzdělávat na vybraná témata týkající se přepravy nevidomých a neslyšících. Nejčastěji potřebují víc času po nástupu na bezpečné usazení ve voze, více času na výstup, automatické odblokování a otevření dveří apod.

Osvěta cestujících se smyslovým znevýhodněním – o mnohých novinkách v MHD se nedozvědí nebo se k nim informace nedostane kompletní. DPMB proto naváže spolupráci s organizacemi sdružující osoby se smyslovým znevýhodněním a pravidelně s nimi bude pořádat besedy.

Osvěta ostatních cestujících – DPMB navrhne a provede osvětovou kampaň pro cestující o potřebách lidí se smyslovým znevýhodněním při přepravě MHD. Nejčastěji jde o uvolnění místa k sezení, informace o spoji, pomoc s otevřením dveří, orientací ve voze nebo v prostoru zastávky.

Komunikace s neslyšícími – pro zefektivnění předávání zásadních informací z MHD dopravní podnik otestuje překládání tiskových a jiných zpráv do českého znakového jazyka. Video pak bude dostupné na webu DPMB, případně sdíleno s organizacemi zaštiťujícími neslyšící.

Zajištění revize technologického postupu kontroly funkcí hlásiče čísla vozu – nevidomí jsou vybaveni tzv. přístrojem VPN, díky kterému jim tramvaj na zastávce zahlásí číslo linky. DPMB zajistí revizi postupu kontroly funkčnosti těchto zařízení.

Zajištění revize technologického postupu kontroly funkčnosti ozvučení elektronických panelů – nevidomí jsou vybaveni tzv. přístrojem VPN, díky kterému jim elektronický informační panel na zastávce oznámí příjezd nejbližších spojů. DPMB zajistí revizi postupu kontroly funkčnosti těchto zařízení.

Hlášení služební jízdy – nevidomí nedostanou hlášení o spoji, pokud přijede vůz označený jako služební jízda. DPMB proto v rámci vývoje a implementace nového řídicího informačního systému zajistí, aby vůz uměl v budoucnu toto hlášení podat.

Situace řešitelné v budoucnu

Mezi shromážděnými podněty je řada takových, které není možné realizovat neprodleně. Dopravní podnik města Brna se však zavázal k jejich řešení v budoucí letech nebo vyvolání jednání s dalšími subjekty. *„Příkladem může být potřeba standardizace podoby zastávek MHD. Vzhledem k mnoha různým variantám se na nich nevidomí velmi špatně orientují. Jsme proto připraveni oslovit správce zastávek MHD k diskusi o standardizaci podoby zastávek,“* dodal **Havránek**.